

gospoparsko tako, da bo mogoče svoje ljudi preživljati doma. — Tako izpopolnjena knjiga naj ne manjka pri nobenem zavednem slovenskem izobražencu!

Dr. Vinko Zupan.

Ilustrovani narodni koledar 1912. Uredil dr. A. Dolar. Leto XXIII. Lastnina, zaloga in tisk Zvezne tiskarne v Celju. 8°. 138 str. + Oglasi. Cena 1 K 70 v.

Bil je to nekdanj naš „salonski“ koledar in po svoji zunanji opremi je ostal še do danes, toda glede njegove notranjosti bi si želeli marsikaj. Čemu toliko leposlovja in še tako plitvega? Razen Cankarjeve črtice „Sošolci“ in še tudi Novačanove novelice „Romantični intermezzo“ bi lahko g. urednik vse drugo poslal med feljtonske enodnevnice. „Martinus“ sicer trdi, da ni poet, pa mu ne verujemo. — Janko Lešničar je napisal „Nekaj o časnikarstvu in časnikih“, M. V. Brezovnik je skušal poljudno očrtati težavni „Problem življenja“; „Kratek pregled važnejših dogodkov“ je dobro skiciran in bi bil lahko daljši. Nerad pogrešam življenjepisnih črtic, ki so dajale prejšnjim letnikom stalno vrednost. O „ilustracijah“ govoriti... no, letos je rešil umetniško čast — „Schichtov prtilikavček“.

J. Poljanec.

Koledar družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za prestopno leto 1912. Izdalo in založilo vodstvo. V Ljubljani 1911. 8°. 175 str. Cena 1 K 20 v.

Med članki, posvečenimi narodnemu delu, ima posebno važnost razprava R. Orla o „Jezikovni meji na Goriškem“ z dodanim zemljevidom. A. Beg se spominja velike dobrotnice gospe Marije Vilharjeve, g. urednik pa umrlega utemeljitelja naše šolske družbe, dr. Josipa Vošnjaka. „Vestnik“ nam polaga natančni obračun o delovanju naše največje vseslovenske organizacije, namenjene rešitvi ogrožene slovenske dece. V šolskem letu 1910./11. je družba vzdržavala in podpirala 10 otroških vrtcev s 1329 otroki in sedem ljudskih šol s 1716 učenci ob sklepu leta. Podružnic je bilo — 197.

Slovenski sokolski koledar za leto 1912. Uredil dr. Gv. Sajovic. VII. letnik. V Kranju 1911. M. 8°. 166 str. Cena 1 K.

Poleg običajne koledarske vsebine prinaša letošnji sokolski koledar v strokovnem delu Moletovo „Sokolsko himno“ in članke dr. P. Pestotnika (Ob 50-letnici češko-slovanskega sokolstva), dr. V. Murnika (Nekaj o slovenskem sokolstvu), dr. Gv. Sajovca (Iz naše kronike I. 1911.), opise sokolskih domov v Prvačini, v Il. Bistrici in Domžalah. Poučna je statistika o telovadbi Slovencev na srednjih šolah, o slovanskem sokolstvu, o inorodnih telovadnih organizacijah in o slovanskem sokolskem časopisju. — Po svoji bogati vsebini in njeni spretni ureditvi gre med našimi strokovnimi koledarji sokolskemu brezdvomno prvo mesto!

—in—

Fra. Lovro Mihačević, Po Albaniji. Dojmovi s puta. Zagreb 1911. Izdala Matica Hrvatska. V 8° 141 str.

Zanimiv in poučen spis je ta s slikami opremljena monografija o Albancih ali Šćipetarih, kakor se sami zovejo. Kolikokrat čitamo o tej nemirni pokrajini in nje svobodoljubnih prebivalcih v časnikih, ne da bi vedeli kaj natančnejšega o njih samobitnosti. Tu pa nam v lahkotnem slogu pripoveduje izvrsten poznavalec o deželi in ljudstvu, ki ga pozna ne samo s potovanja, ampak tudi iz službenega poslovanja med tem narodom. Mihačević je namreč provincijal frančiškanske provincije v Albaniji in je že 14 let preživel med tem narodom. Zato pa je spis veskoz zanimiv in menim, da se bo vsakemu bralcu godilo tako kakor meni, da knjižice ne da prej iz rok, dokler je ne prečita. Prvi del je potopisnega značaja; v njem pri-

poveduje pisatelj o svojem potovanju po Albaniji od Skadra doli do Janine in Preveze in na drugi strani od Prizrena v Skadar. Nato sledi poglavje o ustroju katoliške cerkve v Albaniji in končno najvažnejše: o razmerah v Albaniji, o narodnih običajih, o narodnih pesmih in pregovorih ter o sodobni književnosti. Kakor njih dežela, tako so tudi Albanci v kulturnem oziru nekak izoliran narod; drže se starih običajev in narodne tradicije, slično kakor ostali balkanski narodi. A pogrešajo še vedno neodvisnosti, do kakršne so se povzpeli že drugi narodi na Balkanu. In prav v tem oziru nam pisatelj na več mestih odkriva, da si žele Albanci avstrijske uprave (str. 30) ali vsaj krščanskega vladarja: „Dok se velevlasti natežu in nadmudruje medju sobom, mi jadni Albanci ostadosmo u ovom žalosnem stanju, gdje su se oko nas oslobodile ropstva sve druge posestrime zemlje!“ (str. 55). V prosveti so daleč zaostali; krvna osveta, pobratimstvo, „besa“ (trdna vera) itd., vse to živi še tako čvrsto kakor pred tisoč in več leti med starimi Ilirci. Krščanski nazori so čudno pomešani z moslimskimi in nekrščanskimi. Tujo stvar ti Arbanas rad ukrade, a za živ krst ti posta ne prekrši; za malenkost ti ubije človeka, a prav tako je pripravljen, dati svoje življenje za vero, če mu jo kdo žali; prešuštvo smatra za velik zločin, a dve ženi imeti mu ni greh (str. 106). Narodne pesmi proslavljajo junaka Jurija Kastriotića Skenderbega, ki jim je pravi kraljevič Marko srbske narodne poezije. Končno par pregovorov kot vzor albanščine: E dretta ri si voj mi uj. (Resnica plava ko olje na vodi.) — Pi rakii e men mos pi. (Pij žganje, a pameti ne popij!) — Lergj syve, lergj zemret. (Daleč od oči, daleč od srca.) — Knjigi je dodana zemljepisna karta albanskega ozemlja, ki pa ne stoji na višku sedanje kartografske tehnike.

J. Wester.

Razni zapiski.

† **Dr. Edvard Volčič.** Nepričakovano nam je došla iz Novega mesta tužna vest, da je dne 22. novembra 1911 umrl za srčno kapjo deželnosodni svetnik dr. Ed. Volčič, v starosti triinpetdesetih let. S trnjem je bila posuta pot njegovega življenja; v neumornem delu je iskal utehe, in vsi ki smo ga poznali, smo ga spoštovali in občudovali njegov idealizem. Na vseh postajah svojega službovanja se je dejanski zanimal za družabno in gospodarsko življenje, snoval je posojilnice, v Ljubljani je deloval v odboru „Glasbene Matice“, v Novem mestu je ustanovil matično glasbeno šolo, ki pa ni imela zaželjenih uspehov. — Volčič je bil literarno jako delaven. Svoje spise razne vsebine je priobčeval v „Slov. Narodu“, v „Letopisu“ Mat. Slovenske, v starejšem „Slovanu“, v „Kmetovalcu“ in drugod. Največje pa so njegove zasluge za slovensko pravno literaturo; najboljše svoje moči je posvetil društvu „Pravniku“ in njegovemu glasilu, mesečniku „Slovenski Pravnik“. Za „Zbirko avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku“ je priredil tri knjige: Civilnopravne zakone (IV), Zakone o javnih knjigah (V) in Predpise o nespornih pravnih stvareh (VI). Razen tega je osnoval „Poljudno pravno knjižnico“ za širše občinstvo, ki je dospela do 16. zvezka. Nekaj njegovih pravnih zbirk je izšlo tudi v hrvatski prireditvi. Več let se je Volčič resno bavil z našo pravno terminologijo. Nekatere izraze je „Zvonov“ kritik zavrnil